

Kronikarze „czasów nieludzkich”. Okupacja niemiecka Zamojszczyzny w pismach Zygmunta Klukowskiego, Janusza Petera i Stanisława Pojaska

Grupa docelowa

Uczniowie szkół ponadpodstawowych.

Założenia

Realizowane przez Muzeum – Miejsce Pamięci w Bełżcu programy edukacyjne koncentrują się nie tylko na przekazaniu wiedzy faktograficznej, ale również na angażowaniu młodzieży szkolnej w twórczą i samodzielną pracę połączoną z wysiłkiem badawczym, której efektem powinno być rozwijanie myślenia historycznego i umiejętności samodzielnego formułowania wniosków.

Lekcja muzealna *Kronikarze „czasów nieludzkich”...* zakłada przekazanie wiedzy dotyczącej wybranych aspektów historii II wojny światowej na przykładzie terenu Zamojszczyzny. Zajęcia są próbą zaobserwowania realizacji polityki okupantów niemieckich na Zamojszczyźnie w oparciu o fragmenty pism „kronikarzy czasów nieludzkich” – dr. Zygmunta Klukowskiego ze Szczepreszyna, dr. Janusza Petera z Tomaszowa Lubelskiego oraz dr. Stanisława Pojaska z Biłgoraja.

Cele

- Charakterystyka i popularyzacja wiedzy o dr. Z. Klukowskim, dr. J. Peterze, dr. S. Pojasku.
- Zapoznanie z podstawowymi założeniami polityki III Rzeszy w okresie II wojny światowej.
- Umiejętność wskazania wybranych aspektów tej polityki realizowanych przez niemieckie władze okupacyjne na terenie Zamojszczyzny.

- Inspirowanie do dalszego zajmowania się historią regionalną i powszechną.
- Zachęcenie do formułowania ponadczasowych pytań dotyczących wartości, postaw i relacji międzyludzkich.

Środki dydaktyczne

Prezentacja multimedialna, zdjęcia historyczne, materiały źródłowe – fragmenty pism: dr. Zygmunta Klukowskiego, dr. Janusza Petera oraz dr. Stanisława Pojaska.

Metody pracy

- Prezentacja multimedialna opatrzona komentarzem pracownika muzeum.
- Praca w grupach.
- Analiza tekstów źródłowych.
- Dyskusja i wyciąganie wniosków w kontekście historycznym.
- Stawianie pytań dotyczących wartości, postaw i relacji międzyludzkich.

Przebieg

Przed planowanym przyjazdem do Muzeum – Miejsca Pamięci w Bełżcu zaleca się kontakt z pracownikiem merytorycznym odpowiedzialnym za przygotowanie zajęć. Przeprowadzenie lekcji powinno zostać poprzedzone działaniami przygotowującymi uczniów na terenie szkoły.

Zajęcia prowadzone są w sali edukacyjnej muzeum. Lekcję rozpoczyna opatrzona komentarzem prowadzącego prezentacja multimedialna dotycząca „kronikarzy czasów nieludzkich” – dr. Zygmunta Klukowskiego ze Szczepieszyna, dr. Janusza Petera z Tomaszowa Lubelskiego oraz dr. Stanisława Pojaska z Biłgoraja.

Po wysłuchaniu prelekcji uczestnicy zajęć pracują w grupach nad tekstami źródłowymi dotyczącymi wybranych aspektów okupacji niemieckiej Zamojszczyzny:

- a) Pracy przymusowej – obozu pracy w Bełżcu w 1940 r. (fragment, J. Peter, *W Bełżcu podczas okupacji*, w: *Tomaszowskie za okupacji*, Tomaszów Lubelski 1991);
- b) Pacyfikacji wsi Sochy 1.06.1943 r. (fragment, S. Pojasek, *Okupacja, konspiracja, medycyna*, Biłgoraj 1997);
- c) Działalności oddziałów Armii Krajowej w Szczepieszynie i okolicy, postaw miejscowej ludności (fragment, Z. Klukowski, *Zamojszczyzna 1918-1943*).

Ta część zajęć edukacyjnych zakłada aktywny udział uczestników poprzez formułowanie krótkich wypowiedzi, odczytywanie fragmentów tekstów źródłowych, zadawanie pytań pracownikowi muzeum, dzielenie się wrażeniami. Lekcja kończy się podsumowaniem, wszyscy uczestnicy zajęć biorą udział w dyskusji, wymianie refleksji. Pracownik muzeum na bieżąco koryguje niedociągnięcia historyczne i interpretacyjne.

Podsumowanie zajęć edukacyjnych oraz prezentacja najważniejszych wyników i wniosków może odbyć się także poza klasą (na lekcji innej klasy, w ramach programu ogólnoszkolnego, na spotkaniu z przedstawicielami określonych instytucji czy organizacji). Końcowym efektem praktycznym przedsięwzięcia edukacyjnego może być także wystawa prezentowana w szkole, artykuł do gazetki lub na stronę internetową.

Opracowanie i scenariusz zajęć: Jarosław Joniec